

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL VARTOTOJŲ APRŪPINIMO ENERGIJA IR (AR) ENERGIJOS IŠTEKLIAIS
ESANT EKSTREMALIAI ENERGETIKOS PADĖČIAI TVARKOS PATVIRTINIMO**

2003 m. sausio 13 d. Nr. 12

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#)) 5 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarką (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 13 d. nutarimą Nr. 1118 „Dėl paslaugų teikimo ir atsiskaitymo už jas, tiekiant naftą ir naftos produktus ekstremalios situacijos atveju“ (Žin., 1997, Nr. [94-2364](#)).

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ŪKIO MINISTRAS

PETRAS ČESNA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2003 m. sausio 13 d. nutarimu
Nr. 12

VARTOTOJŲ APRŪPINIMO ENERGIJA IR (AR) ENERGIJOS IŠTEKLIAIS ESANT EKSTREMALIAI ENERGETIKOS PADĖČIAI TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarka (toliau vadinama – Tvarka) reglamentuoja vartotojų aprūpinimą energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai (toliau vadinama – ekstremali padėtis), taip pat pasirengimą ekstremaliai padėčiai ir jos valdymą.

2. Šios Tvarkos turi laikytis valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos, įmonės, kurios verčiasi energijos išteklių ar energijos gavyba, perdirbimu, gamyba, importu, eksportu, tranzitu, laikymu, krova, transportavimu, perdavimu, skirstymu, tiekimu, prekyba, naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimu ir tvarkymu, energetikos objektų ir įrenginių eksploatavimu (toliau vadinama – energetikos įmonės), taip pat kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, vartojantys energijos išteklius ar energiją (toliau vadinama – vartotojai).

3. Šioje Tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatyme (Žin., 2002, Nr. [72-3008](#)) ir Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme (Žin., 1998, Nr. [115-3230](#)) apibrėžtas sąvokas.

II. PASIRENGIMAS EKSTREMALIAI PADĖČIAI IR JOS VALDYMAS

4. Pasirengimo ekstremaliai padėčiai ir jos valdymo klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas, jo nuostatas įgyvendinantys teisės aktai ir ši Tvarka. Vadovaudamiesi šia Tvarka, ekstremalią padėtį pagal savo kompetenciją valdo:

- 4.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė;
- 4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisija;
- 4.3. Ūkio ministerija;
- 4.4. apskričių viršininkai;
- 4.5. savivaldybės.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė vykdo šias funkcijas:

5.1. priima sprendimus skelbti ar atšaukti ekstremalią padėtį, nustato ekstremalios padėties trukmę;

5.2. priima sprendimus dėl energijos išteklių ar energijos gavybos, perdirbimo, gamybos, importo, eksporto, tranzito, laikymo, krovos, transportavimo, perdavimo, skirstymo, tiekimu, prekybos, naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo, energetikos objektų bei įrenginių eksploatavimo, energijos išteklių ir energijos vartojimo tvarkos esant ekstremaliai energetikos padėčiai;

5.3. priima sprendimus naudoti naftos produktų ir naftos valstybės atsargas. Sprendimai priimami Ūkio ministerijos pasiūlymu arba naftos produktų ar naftos tiekimui sumažėjus daugiau kaip 10 procentų normalaus tiekimo lygio.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisija vykdo šias funkcijas:

6.1. nustato energijos išteklių ir energijos tiekimo, vartojimo apribojimus energetikos įmonėms ir vartotojams;

6.2. priima sprendimus dėl energijos išteklių ir energijos, teikiamų paslaugų kainų įšaldymo ar reguliavimo;

6.3. teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl ūkio subjektų administravimo perėmimo;

6.4. priima sprendimus dėl leidimo importuoti, gaminti, parduoti ir vartoti neatitinkančius šalyje galiojančių privalomųjų kokybės rodiklių, aplinkosaugos reikalavimų ar standartų naftos produktus ar kitą kurą.

7. Ūkio ministerija vykdo šias funkcijas:

7.1. vertina energijos išteklių ir energijos tiekimo energetikos įmonėms ir vartotojams būklę šalies mastu;

7.2. teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimų dėl ekstremalios padėties įvedimo ir atšaukimo projektus;

7.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybei nusprendus naudoti naftos produktų ir naftos valstybės atsargas, nustato leidžiamų sunaudoti atsargų kiekius, nomenklatūrą, paskirstymo tvarką;

7.4. esant ekstremaliai padėčiai, rengia ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisijai pasiūlymus dėl šios Tvarkos 6 punkte nurodytų priemonių įgyvendinimo.

8. Apskričių viršininkai ir savivaldybės, vadovaudamiesi šios Tvarkos 17, 18, 22 ir 25 punktuose nurodytų teisės aktų nuostatomis, sudaro ir suderina su energetikos įmonėmis apskričių ir savivaldybių teritorijose esančių ūkio subjektų sąrašus, kuriuose ūkio subjektai turi būti suskirstyti pagal svarbą, taip pat pagal energijos išteklių ir energijos tiekimo apribojimų taikymo eiliškumą. Be to, savivaldybės kontroliuoja šios Tvarkos 10 punkto nuostatų vykdymą.

9. Energetikos įmonės atsako už pasirengimą ekstremaliai padėčiai. Įvedus ekstremalią padėtį, energetikos įmonės turi būti pasirengusios vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisijos nurodymus energijos išteklių ar energijos tiekimo, vartojimo apribojimų ir kainų įšaldymo (nustatymo) klausimais.

10. Energetikos įmonės turi parengti ir pateikti savivaldybėms, kurių teritorijoje jos įsikūrusios, parengties ekstremaliai energetikos padėčiai planus (toliau vadinama – planai). Planuose turi būti numatytos šios priemonės:

10.1. įmonių veiklos užtikrinimas esant ekstremaliai padėčiai;

10.2. kuo geresnis vartotojų aprūpinimas energijos ištekliais ir energija;

10.3. alternatyvių energijos išteklių panaudojimas;

10.4. energijos išteklių ir energijos suvartojimo įmonėje mažinimas;

10.5. energijos išteklių ir energijos tiekimo vartotojams ribojimas.

11. Strateginę reikšmę Lietuvos saugumui turinčios energetikos įmonės, taip pat energetikos įmonės, kurios energijos ištekliais ar energija aprūpina daugiau negu vienos apskrities vartotojus ar energetikos įmones, aprūpinančias energija daugiau negu vienos apskrities vartotojus, šios Tvarkos 10 punkte nurodytus planus turi pateikti Ūkio ministerijai ir savivaldybėms, kurių teritorijoje jos įsikūrusios.

III. EKSTREMALIOS PADĖTIES REGULIAVIMAS

12. Ekstremali padėtis gali būti įvedama visoje valstybės teritorijoje arba tam tikroje jos dalyje.

13. Pagrindas ekstremaliai padėčiai įvesti gali būti:

13.1. karo padėties paskelbimas;

13.2. nepaprastosios padėties paskelbimas;

13.3. karo padėtis, karo veiksmai ar nepaprastoji padėtis kaimyninėse šalyse;

13.4. ekstremali energetikos padėtis kaimyninėse šalyse;

13.5. ekonominės blokados;

13.6. didelės avarijos ar katastrofos energetikos objektuose;

13.7. energijos išteklių ar energijos tiekimo sutrikimai dėl priežasčių, nepriklausančių nuo energetikos įmonių veiklos.

14. Įvedus ekstremalią padėtį, energijos ištekliai ir energija tiekiami ribotu tiekimo režimu, atsižvelgiant į visas aplinkybes ir padėtį atskiruose energetikos sektoriuose. Ribojimai taikomi visoje valstybės teritorijoje arba tam tikroje jos dalyje. Karo padėties laikotarpiu, o tam tikrais

atvejais ir nepaprastosios padėties laikotarpiu krašto apsaugos sistemos aprūpinimas energijos ištekliais neribojamas, kad būtų užtikrintas būtinų krašto apsaugos sistemos funkcijų atlikimas.

15. Už nustatytų energijos išteklių ir energijos tiekimą ir vartojimą ribojančių priemonių įgyvendinimą esant ekstremaliai padėčiai atsako energetikos įmonės ir vartotojai.

16. Energetikos įmonės, tiekiančios vartotojams energijos išteklius ar energiją, negali nepagrįstai didinti šių išteklių ar energijos ir jų tiekimo kainų.

17. Esant ekstremaliai padėčiai, elektros energijos tiekimas ribojamas ar sustabdomas pagal Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles, patvirtintas ūkio ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 398 (Žin., 2002, Nr. [3-88](#)).

18. Esant ekstremaliai padėčiai, šilumos energijos tiekimas ribojamas ar sustabdomas pagal Šilumos tiekimo ir vartojimo taisykles, patvirtintas ūkio ministro 2000 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. 20 (Žin., 2000, Nr. [6-168](#)).

19. Ekstremalios padėties metu energetikos įmonės rezervines kuro atsargas gali pradėti naudoti suderinusios su Ūkio ministerija.

20. Energetikos įmonės turi teisę savo iniciatyva nedelsdamos laikinai sustabdyti arba apriboti energijos tiekimą vartotojams, kai reikia lokalizuoti avarijas, kai gresia pavojus žmonių gyvybei, sveikatai ar turtui. Šiais atvejais energetikos įmonės privalo per 24 valandas pranešti vartotojams apie tiekimo apribojimo ar sustabdymo priežastis ir laiką. Staigaus energijos ar energijos išteklių tiekimo nutrūkimo atveju energetikos įmonės privalo imtis būtinų veiksmų nedelsdamos, kartu informuodamos apie tai Ūkio ministeriją ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisiją.

21. Ekstremali padėtis neįvedama, o energetikos įmonės gali taikyti apribojimus, kai energijos išteklių ar energijos tiekimas sumažėja trumpam laikui dėl būtinų remonto darbų.

22. Esant ekstremaliai padėčiai, dujų tiekimas (pardavimas, perdavimas, paskirstymas) ribojamas ar sustabdomas pagal Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisykles, patvirtintas ūkio ministro 2002 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 43 (Žin., 2002, Nr. [15-598](#)).

23. Esant ekstremaliai padėčiai, naftos ir naftos produktų sektoriaus įmonės (toliau vadinama – naftos įmonės) privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išlaikytas iki šios padėties įvedimo veikęs naftos produktų tiekimo (prekybos ir paskirstymo) vartotojams tinklas ir būtų galimybė aprūpinti naftos produktais tą pačią šalies teritoriją, kuri buvo aprūpinama iki ekstremalios padėties įvedimo. Naftos produktai, parduodami esant ekstremaliai padėčiai, turi būti paskirstyti tolygiai visoje valstybės teritorijoje.

24. Esant ekstremaliai padėčiai, naftos produktų krovos ir transportavimo tarifai neturi būti didesni už tarifus, galiojusius iki jos įvedimo, o naftos produktų kainos negali viršyti NWE (North West Europe) rinkos kainų arba Roterdamo regiono kainų (atsižvelgiama į transportavimo, krovos ir draudimo sąnaudas).

25. Esant ekstremaliai padėčiai, naftos produktų tiekimo ir vartojimo apribojimai taikomi minimaliai specialiosioms tarnyboms ir valstybės valdymo institucijoms, taip pat įmonėms, kurios gamina, išgauna, importuoja, krauna arba transportuoja naftos produktus ar naftą vidaus vartojimui. Ūkio ministerija nustato detalų naftos produktų tiekimo ir vartojimo apribojimų energetikos įmonėms ir kitiems vartotojams taikymo planą.

26. Leidžiamos panaudoti naftos produktų ir naftos valstybės atsargos paskirstomos naftos įmonėms, turinčioms naftos produktų tiekimo (pardavimo, paskirstymo) vartotojams tinklą, proporcingai šių įmonių iki ekstremalios padėties įvedimo užimtai rinkos daliai.

27. Esant ekstremaliai padėčiai, vietiniai ištekliai naudojami energijos gamybai, visuomeninio ir specialiojo transporto reikmėms.

28. Įmonės, eksportuojančios biokurą (medieną, durpes, šiaudus ir gaminius iš šio biokuro: popiermalkes, briketus ir kita), privalo sustabdyti šių išteklių eksportą, kad kuo geriau būtų aprūpinti biokuro vartotojai, kartu didinti šio kuro atsargas.

29. Įmonės, tiekiančios medieną medienos apdirbimo įmonėms, privalo sumažinti, o prireikus ir sustabdyti medienos tiekimą, kad patenkintų kuro poreikį.

30. Esant ekstremaliai padėčiai, energijos išteklių ir energijos tiekimo vartotojams apribojimai, taip pat vartojimo apribojimai skelbiami viešai per visuomenės informavimo priemones. Vartotojus privalo informuoti energetikos įmonės, savivaldybės, apskrities viršininkas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės Ekstremalių situacijų komisija, kitos institucijos pagal kompetenciją.

31. Ūkio ministerija turi informuoti Europos Komisiją apie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimus naudoti naftos produktų ir naftos valstybės atsargas teisės aktų nustatyta tvarka.

32. Valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos turi teisę gauti iš energetikos įmonių informaciją, kurios reikia šioje Tvarkoje nustatytoms funkcijoms atlikti.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos, energetikos įmonės ir vartotojai už šios Tvarkos pažeidimus atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

34. Esant ekstremaliai padėčiai, energetikos įmonių valstybinę kontrolę vykdo Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos, Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos, Mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos, Muitinės departamento prie Finansų ministerijos, policijos, krašto apsaugos ir kitų valstybės, savivaldybės institucijų ir įstaigų pareigūnai pagal kompetenciją.
